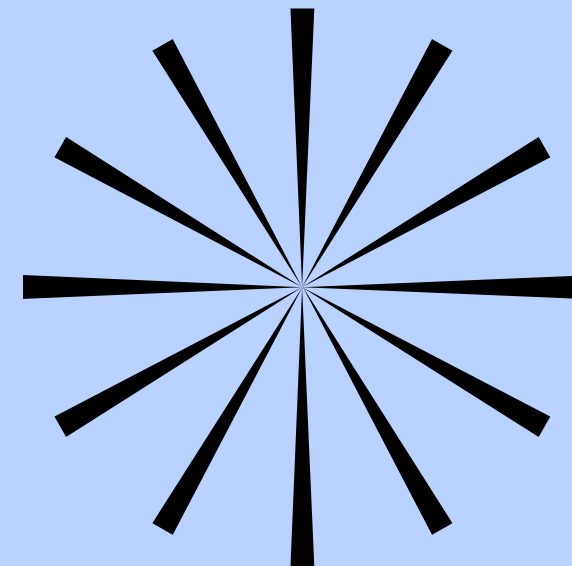

Talousarvio 2025

Tulevaisuusvaliokunta, 11.10.2024

JYRI SEPPÄLÄ, Ilmastopaneelin puheenjohtaja

Professori, Suomen ympäristökeskus

Ilmastopolitiikan tilanne

- Ilmastovuosikertomus toteaa jo toista vuotta peräkkäin: lisätoimia tarvitaan lakisääteisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi
- Nykykehityksellä vaarassa ovat:
 1. Ilmastolain kansallinen –60 % päästövähennys 2030 mennessä (huom. ensimmäistä kertaa!)
 2. EU:n LULUCF-asetuksen tavoitteet 2021-2030
 3. EU:n taakanjakosektorin tavoite –50 % 2030 mennessä
 4. Ilmastolain kansallinen hiilineutraaliustavoite 2035
- Ilmastovuosikertomus 2024 toteaa yksiselitteisesti, että ilmastolain mukaisten suunnitelmien toimeenpanoon ei ole ohjattu tarvittavia resursseja.

Ilmastotoimet & talousarvio

- Vuoden 2025 talousarvio herättää huolen ilmastotoimien rahoituksen riittävydestä; Ilmastopaneeli peräänkuuluttaa hallituksen arviota siitä, miten suunniteltu rahoitus riittää toteuttamaan ilmastolain mukaiset suunnitelmat ja ilmastolain sekä EU-velvoitteiden mukaiset tavoitteet.
- Ilmastotoimien osalta on huomion arvoista, että iso osa toimenpiteistä toteutetaan useammalla eri hallinnonalalla, joten yksittäisten ministeriöiden hallinnonalan budjettia katsomalla ei siten selviä kokonaistilanne Suomen ilmastopolitiikan toimeenpanosta.
 - Ilmastopaneeli on erityisen huolissaan maankäyttösektorin kustannustehokkaiden toimien perumisesta sekä liikenteen päästöjä kasvattavasta politiikasta.
- Talousarvion arvio on oikeanlainen: ”Kunnianhimoisilla ilmastotavoitteilla luodaan uudenlaista kasvua ja markkinoita vähähiilisille teknologioille ja ratkaisuille”.
 - Toteutuakseen nämä investoinnit vaativat kuitenkin johdonmukaista ja ennakoitavaa politiikkaa, eivät tempoilevia ohjauskeinoja.

Huomioita kestävän kehityksen budjetoinnista

- Laadullinen kuvaus kestävän kehityksen tavoitteista hallinnonaloittain ei tarjoa kokonaiskuvaa tiettyyn ilmiöön, kuten ilmastonmuutokseen, liittyvästä budjetoinnista.
 - Arviointi ja seuranta kestävän kehityksen kannalta toteutuisi paremmin, jos kuvauksien tarkkuutta lisättäisiin ja tuodaan esiin myös tavoitteiden vastaiset kehityssuunnat.
- Ilmiöitä kokonaisuuksina tarkasteleva tapa hahmottaa talousarviota voisi purkaa siiloja ja lisätä hallinnonalojen välistä yhteistyötä, jota tarvitaan johdonmukaisia ja pitkäjänteisiä toimia vaativien haasteiden, kuten ilmastonmuutos ja luontokato, ratkaisemiseksi.
 - Siilojen purkaminen voisi auttaa myös ilmastotoimien yhteishyötyjen hahmottamisessa ja kannustaa ottamaan käyttöön kustannustehokkaita ja toteuttamiskelpoisia toimia.

Seuranta ja päätöksenteko

- Ilmastotavoitteiden osalta tehdään vuosittain hallituksen ilmastovuosikertomuksen yhteydessä.
- Ilmastotoimien ja tavoitteissa edistymisen kannalta on keskeistä, vastaako toimeenpano suunnitelmissa laskettua mitoitusta ja vaikutusta. Talousarvion tai ilmastovuosikertomuksen avulla rahoituksen riittävyttä on haastava arvioida.

Politiikkajohdonmukaisuus

- Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen kokonaiskuvan hahmottaminen paremmin eri hallinnonalojen välillä voisi lisätä politiikkajohdonmukaisuutta.
- Johdonmukaisuutta tulisi tarkastella läpi budjetin, esim. erilaisten tukien ja verojen ohjaavuutta arvioiden. Osa ratkaisuksista ohjaa päästökehitystä väärään suuntaan, osa jää ohjausvaikutukseltaan vajaaksi.
- Hallitus on leikannut kustannustehokkaista ilmastotoimista eri hallinnonaloilla ja perunut jo tehtyjä päätöksiä.
- Suurimmat investoinnit Suomeen tulevat puhtaan siirtymän johdosta, ja politiikkajohdonmukaisuus on edellytys luotettavalle investointiympäristölle.

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ

jiyi.seppala@syke.fi

ILMASTOPANEELI

info@ilmastopaneeli.fi

